

OSUDE ZA ZAPOVJEDNU ODGOVORNOST

Author: [Helen](#)
[Warrell](#)

Prvom presudom te vrste, muslimanski su vojni vođe osuđeni za zločine koje su počinili pripadnici njihovih formacija.

Dvojica visokih starješina bosanskih Muslimana – Enver Hadžihasanović i Amir Kubura – postali su ovoga tjedna prvi optuženici koji su pred Tribunalom osuđeni isključivo za zločine koje su počinile osobe koje su im bila podređene.

Hadžihasanović je, kao nekadašnji zapovjednik Trećeg korpusa bosanske vojske, osuđen na pet godina zatvora zbog ubojstava i okrutnog postupanja prema hrvatskim i srpskim civilima u Bosni, što su zločini za koje su odgovorne formacije koje su bile pod njegovom kontrolom. Kubura je pak zapovijedao Sedmom brdskom brigadom Trećeg korpusa, a osuđen je na dvije i po godine za pljačku bosanskih Hrvata i Srba koju su počinile snage koje je kontrolirao.

Oba optuženika su proglašena krivima po osnovi svoje „zapovjedne odgovornosti“ nad snagama bosanske vojske na području srednje Bosne tokom 1993. Ni u jednom trenutku optužba nije tvrdila da su ove vođe bosanske vojske osobno planirali ili naređivali bilo kakve zločine.

Hadžihasanović je proglašen kazneno odgovornim za „fizičko i psihičko zlostavljanje“ hrvatskih i srpskih zarobljenika smještenih po „ad hoc“ pritvorskim centrima. Tako su u jednoj prilici zatočenici bili prisiljeni proći po mraku kroz špalir vojnika koji su ih tukli „drvenim drškama od lopate“.

Prema pravilima Tribunala, zapovjednici mogu biti proglašeni kazneno odgovornima za zločine koje su počinile osobe koje su im podređene – ukoliko te zločine nisu spriječili, ili nisu kaznili počiniocima. Tužiocima su u završnoj riječi zahtijevali da Hadžihasanović bude osuđen na 20, a Kubura na 10 godina zatvora.

U studenome/novembru prošle godine, jedan je bosanski zapovjednik – Sefer Halilović – oslobođen optužbe da je zapovjedno odgovoran za ubijanje 62 bosanskih Hrvata, koje se u selima Grabovica i Uzdol odigralo u rujnu/septembru 1993. Suci su ocijenili kako nisu uvjereni da je Halilović u to vrijeme doista imao „stvarnu kontrolu“ nad trupama koje su počinile zločin.

Hadžihasanović i Kubura su prvobitno bili optuženi po sedam, odnosno šest točaka za kršenje zakona i običaja ratovanja, da bi presudom bili proglašeni nevinima po većini optužbi. U nekoliko navrata, suci su ocijenile kako tužiocima nisu uspjeli „izvan razumne sumnje“ dokazati da su okrivljeni prekršili pravila vojne službe.

Jedan od najspornijih aspekata ovog slučaja jest pitanje Hadžihasanovićeve navodne kontrole nad takozvanim „mudžahedinima“. Riječ je o islamističkim formacijama koje su u centralnu Bosnu stigle tokom druge polovine 1992. U njihov su sastav ulazili pojedinci iz Sjeverne Afrike ili sa Srednjeg Istoka, koji su se dobrovoljno borili na strani bosanskih Muslimana, a protiv navodnih srpskih agresora.

Čitajući naglas sažetak presude, predsjedavajući sudac Žan-Klod Antoneti (Jean-Claude

Antonetti) priznao je i da su se mudžahedini – u pogledu „borbenih metoda“ – „značajno razlikovali“ od lokalnog muslimanskog stanovništva.

Sudac je stoga potvrdio da sudsko vijeće okrivljenog ne smatra odgovornim za postupke mudžahedina u razdoblju prije no što su formalno dospjeli pod njegovo zapovjedništvo, odnosno prije no što je u kolovozu/augustu 1993. u okviru Trećeg korpusa formirana jedinica pod nazivom „El Mudžahed“.

Hadžihasanoviću je tako pripisana odgovornost za zločine koje su pripadnici te jedinice u listopadu/oktobru 1993. počinili u pritvorskom logoru Orašac (srednja Bosna). Jedan od incidenata, koji su i suci spomenuli kao „posebno gnusan“, bilo je pogubljenje pritvorenika Dragana Popovića.

U presudi se navodi kako je 21. listopada/oktobra 1993. Popović, zajedno s još trojicom zatvorenika, odveden u jamu, gdje ga je opkolilo 50 do 100 pripadnika „El Mudžaheda“. Dvojica vojnika su Popoviću sjekirom odrubili glavu, a zatvorenici su bili prinuđeni da tu glavu ljube, dok je vojska pjevala i „ritualno proslavljala“ ubojstvo.

Ostale potvrde Hadžihasanovićeve krivice tiču se ubojstva i okrutnog postupanja prema hrvatskim i srpskim zatočenicima u Bugojnu i Zenici, a od strane pripadnika pojedinih brigada Trećeg korpusa.

Kubura je pak proglašen krivim što nije kaznio pljačke koje su pripadnici Sedme brigade, u razdoblju od lipnja/juna do studenoga/novembra 1993., počinili u selima Šušanj, Ovnak, Brajkovići, Grahovići i Vareš. U sažetku presude stoji da je okrivljeni „dao suglasnost“ za podjelu plijena pripadnicima svoje brigade.

Sudac Antoneti napomenuo je da su dvojica optuženika već 828 dana provela u pritvorskoj jedinici Ujedinjenih naroda, te da će im se to oduzeti od ukupnog trajanja kazni. Prema toj računici, Hadžihasanoviću je ostalo odsluži još oko dvije godine i devet mjeseci, dok bi Kubura trebalo biti pušten već za nešto manje od tri mjeseca.

Helen Warrell izvještava za IWPR iz Haga.

Location: [Africa](#)
[Middle East](#)

Topic: [Courtside](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/osude-za-zapovjednu-odgovornost>